

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет природничо-економічний
Кафедра географії та методики її викладання

СИЛАБУС

до навчальної дисципліни
«ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ»

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня на основі повної загальної середньої освіти
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
за освітньою програмою Середня освіта (Біологія)

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Загальна географія
Мова викладання	українська
Викладачі	Придеткевич Станіслав Станіславович Матуз Ольга Володимирівна
Профайл викладачів	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=8018
E-mail	prydetkevych.stanislav@kpnu.edu.ua matuz@kpnu.edu.ua

2. Анотація до курсу

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Загальна географія» складена відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини).

Тип дисципліни: вибіркова навчальна дисципліна, компонент дисциплін вільного вибору студента.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є структура, внутрішні і зовнішні взаємозв'язки, функціонування, динаміка і розвиток географічної оболонки як цілісної природної системи.

Міждисциплінарні зв'язки із: охороною природи, географією України, регіональною фізичною географією, картографією з основами топографії, краєзнавством і туризмом, геологічною історією Землі, навчально-польовою практикою з географії.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи загальної географії.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна географія» є формування у студентів науково-світоглядних уявлень про закономірності будови, функціонування, динаміки та еволюції географічної оболонки, проблеми її територіальної диференціації тощо.

Основні підходи до вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладачів і студентів, особистісно орієнтованому підході до освіти, принципі систематичності та послідовності в освіті, аналітико-синтетичній професійно спрямованій діяльності студента.

4. Формат курсу

Комбіноване навчання.

5. Результати навчання

Програмні компетентності навчання:

Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів педагогіки, психології, біології, основ здоров'я, методики навчання біології та основ здоров'я, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти	
Загальні та фахові компетентності (ЗК, СК)	ЗК 03	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
	ЗК 08	Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 09	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
	СК 1.1.	Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи розвитку, значення для суспільства.
	СК 1.2.	Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.

	СК 1.3.	Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).
	СК 1.4.	Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.
	СК 1.10.	Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.
	СК 1.12.	Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.
	СК 1.14.	Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

ПРН 1.1.	Знати та розуміти основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географії.
ПРН 1.2.	Знати географічну термінологію та номенклатуру.
ПРН 1.3.	Описувати основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих компонентів, класифікувати зв'язки і залежності між компонентами.
ПРН 1.4.	Знати та обґрунтовувати перебіг, причини і наслідки процесів, що відбуваються у природних і суспільних територіальних комплексах та їх компонентах.
ПРН 1.5.	Пояснювати просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.
ПРН 1.6.	Пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників,

	формулювати наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.
ПРН 1.7.	Виконувати польові та лабораторні дослідження з географії, інтерпретувати їхні результати.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	2	2-4
Семестр вивчення	3-4	4-5
Кількість кредитів ЄКТС	7	7
Загальний обсяг годин	210	210
Кількість годин навчальних занять	80	32
Лекційні заняття	30	12
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	40	16
Самостійна та індивідуальна робота	140	182
Форма підсумкового контролю	Екзамен (IV семестр)	Екзамен (V семестр)

7. Політики курсу

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і лабораторні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи загальної географії

Тема 1. Загальна географія як наука

Тема 2. Космічні чинники впливу на географічну оболонку
Тема 3. Форма і розміри Землі. Будова Землі. Історія Землі
Тема 4. Масштаб. Зображення поверхні Землі. План і карта. Орієнтування на місцевості
Тема 5. Атмосфера
Тема 6. Гідросфера
Тема 7. Літосфера
Тема 8. Біосфера
Тема 9. Кора вивітрювання. Ґрунтовий покрив.
Тема 10. Горизонтальна структура географічної оболонки
Тема 11. Динаміка, розвиток та антропогенні перетворення в географічній оболонці

Рекомендовані джерела:

Основна література

1. Любинський О.І. Курс лекцій із загального землезнавства / О.І. Любинський, С.С. Придеткевич. – Кам'янець-Подільський : Видавничо-поліграфічне підприємство «Апостроф» – 2019. – 184 с.
2. Савцова Т. М. Общее землеведение : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. Заведений / Т. М. Савцова – 3-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2007. – 416 с.

Додаткова література

1. Боков В. А. Общее землеведение : Учебник / В. А. Боков, Ю. П. Селиверстов, И. Г. Черванев. – С-Пб : Издательство С-Петербургского университета, 1998. – 268 с.
2. Волошин І. І. Дослідження Землі з Космосу (космічне землезнавство) : Навчальний посібник / Волошин І. І. – К. : Друкарня НПУ ім М.П. Драгоманова, 2003. – 115 с.
3. Галант Т. Г. Практические занятия по землеведению и краеведению / Т. Г. Галант, Е. М. Гуревич – М. : Просвещение, 1988. – 110 с.
4. Геренчук К. І. Загальне землезнавство / К. І. Геренчук. – К. : Вища школа., 1984. – 180 с.
5. Гледко Ю. А. Общее землеведение : Курс лекций / Ю. А. Гледко, М. В. Кухарчик. – Мн. : БГУ, 2005. – 142 с.
6. Гледко Ю. А. Практикум по общему землеведению Уч.-метод. пособие для судентов географических факультетов / Ю. А. Гледко, Е. В. Матюшевская – Мн. : БГУ, 2004. – 96 с.
7. Зигель Ф. Ю. Вам, земляне. / Ф. Ю. Зигель – Изд. 2-е, перераб. – М. : Недра, 1983. – 161 с.
8. Мельчаков Л. Ф. Общее землеведение с основами краеведения учебное пособие для студентов заочников факультетов педагогики и методики начального обучения. – М. : Просвещение, 1981. – 192 с.
9. Мильков Ф. Н. Общее землеведение : Учеб. для студ. географ. спец. Вузов / Ф. Н. Мильков. – М. : Высш. шк., 1990. – 335 с.
10. Олійник Я. Б. Загальне землезнавство / Я. Б. Олійник, Р. П. Федорищак,

П. Г. Шищенко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 247 с.

11. Пашканг К. В. Практикум по общему землеведению. Учебное пособие для педагогических институтов / К. В. Пашканг – М. : Высшая школа, 1970. – 224 с.

12. Пивошенко І. М. Практикум загального землезнавства / І. М. Пивошенко – Вінниця : ВДПУ, 2002. – 206 с.

13. Практикум по общему землеведению / под ред. А.Ф. Росляковой. – М. : Просвещение, 1973. – 96 с.

14. Прилуцкая С. В. Общее землеведение : планы-задания к практическим занятиям для студентов специальностей 1-31020102 «География (научно-педагогическая деятельность)», 1-330102 «Геоэкология» / С. В. Прилуцкая, И. О. Прилуцкий – Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2010. – 39 с.

15. Ратобылский Н. С. Общее землеведение и краеведение / Н. С. Ратобылский, Н. А. Лярский – Минск : Выш. шк., 1976. – 416 с.

16. Селиверстов Ю. П. Землеведение : Учеб. пособие для студ. вузов / Ю. П. Селиверстов, А. А. Бобков. – М. : Издательский центр «Академия», 2004. – 304 с.

17. Шубаев Л. П. Общее землеведение / Л. П. Шубаев – М., «Высш. школа», 1977. – 436 с.

Корисні ресурси Інтернету

http://www.nbu.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://geografica.net.ua	Географіка. Географічний портал
http://www.geograf.com.ua	Географія. Мислення, що змінює світ
http://geo-teacher.net.ua	Я йду на урок географії та економіки
http://compas.ucoz.com	Для географа
http://geoknigi.com/book.php	BookFinder. Найбільша електронна бібліотека рунету.
http://www.twirpx.com	Спеціалізована електронна бібліотека
http://geoknigi.com/book.php	Пізнавальний сайт географія
http://www.alleng.ru/edu/geogr.htm	Освітні ресурси Інтернету — Географія.

8. Методи навчання та форми оцінювання.

Методи:

- словесні: лекція, розповідь, бесіда (зокрема частково-пошукова);
- наочні: демонстрування та ілюстрування навчального матеріалу;
- практичні: практичні завдання.

Форми оцінювання: усне та письмова опитування, тестування, індивідуальна доповідь.

9. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом лабораторних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетенцій навчання.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на лабораторних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на лабораторних заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

Усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- охайність оформлення письмової роботи.

Кількісне оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 2 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
30 балів	25 балів	5 балів		

Поточний контроль. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на лабораторному занятті – **12 балів** за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами лабораторного заняття).

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на лабораторних заняттях – **30 балів** (за умови виконання та звітування за всі різновиди роботи,

передбачених планами заняття).

Контроль за самостійною роботою (5 балів)

Контроль за самостійною та індивідуальною роботою відбуватиметься у формі перевірки географічної номенклатури, робота над якою розвиває навички індивідуальної роботи та практичного застосування знань студента з навчальної дисципліни.

У першому семестрі максимальна кількість балів, яку може отримати студент за самостійну роботу складає 10 балів. Студенту пропонується показати на карті 40 фізико-географічних об'єктів. Кожна правильна відповідь студента оцінюється у 0,25 бала.

У другому семестрі максимальна можлива оцінка за самостійну роботу складає 5 балів. Студенту пропонується показати на карті 20 фізико-географічних об'єктів. Кожна правильна відповідь студента оцінюється у 0,25 бала.

Модульна контрольна робота (25 балів)

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів.

Модульна контрольна робота складається із теоретичних питань. Робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 25 балів. Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Відповіді на питання контрольної роботи повинні бути повними, вичерпними, містити власні роздуми і приклади.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Іспит (40 балів)

Якщо студент виконав всі завдання лабораторних занять, звітував на консультаціях чи заняттях про результати самостійної роботи, написав модульну контрольну роботу, то він одержує відповідні бали за перераховані види роботи і допускається до здачі іспиту. Іспит проводиться згідно графіку.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано

більше				
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FХ (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			не зараховано

10.Інструменти, обладнання програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Конспект лекцій, плани практичних і лабораторних занять, методичні посібники для проведення практичних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, контрольні завдання (тести) для проведення проміжного модульного контролю тощо.